

САБАҚТЫҢ ТАҚЫРЫБЫ: *Алтай тауы*

8 класс

Өткізген: география пәні мұғалімі Алғашбаева С.Б.

Үй тапсырмасы. Кім шапшаң?

1. Орал тауының қай бөлігі Қазақстанға кіреді?
2. Оралдың Қазақстандық бөлігінің су жағдайы қандай?
3. Орал тауының жер бедері мен геологиялық құрылысы қандай?
4. Мұғалжар тауы қандай пайдалы қазбаларға бай?
5. Орал тауының климаты қандай?
6. Орал тауының табиғат зоналары, өсімдіктері мен жануарларын айтамыз.
7. Қазақстан жеріндегі Орал тауының экологиялық ахуалы қандай?
8. Жем, Ырғыз, Ор, Тобыл, Талды өзендері қайдан ағып шығады?
9. Мұғалжардың Батыс және Шығыс бөліктерінде ауыл шаруашылығын игерудің қандай айырмашылықтары бар?
10. Орал тауының ең биік нүктелері қалай аталады?

*Жаңа сабақ тақырыбы:
Алтай таулары.*

Жалпы мақсаты:

Алтайдың басты байлықтарын білу, таудың ішкі сулары мен табиғат зоналарының ерекшеліктерін түсіну және табиғат байлығын өз шаруашылықтарына қолдана білу.

Күтілетін нәтиже:

Алтай тауының басты байлықтарын біледі және климатының қандай екенін, қандай өзен, көл, мұздықтары және табиғат зоналарындағы өсімдіктері мен жануарлар дүниесі туралы түсінеді, табиғат байлықтарын өз шаруашылықтарына қолдана біледі

**ЖЕР БЕДЕРІ, ГЕОЛОГИЯЛЫҚ
ҚҰРЫЛЫСЫ, ҚҰРЫЛЫМЫ**

ГЕОГРАФИЯЛЫҚ ОРНЫ

ПАЙДАЛЫ ҚАЗБАЛАРЫ

Алтай

КЛИМАТЫ, ІШКІ СУЛАРЫ

**ЭКОЛОГИЯЛЫҚ
ПРОБЛЕМАЛАРЫ**

ТАБИҒАТ ЗОНАЛАРЫ

Топтық жұмыс.

1-топ. Орал

2-топ. Алтай

3-топ. Мұғалжар

4-топ. Тянь-Шань

1-топ. Орал тобы.

Географиялық орны. Жер бедері мен геологиялық құрылымы.

2-топ. Алтай тобы.

Пайдалы қазбалары. Климаты.

3-топ. Мұғалжар тобы.

Өзендері мен көлдері, мұздықтары.

4-топ. Тянь-Шань тобы.

Табиғат зоналары. Өсімдіктері мен жануарлары.

Мағынаны тану.

Тақырып бойынша қысқаша түсіндіру.

Географиялық орны

Алтай солтүстік-батыстан оңтүстік-шығысқа қарай Батыс Сібір ойпатынан Сібір ойпатынан Гобь шөліне дейін жан-жаққа таралған.

Оңтүстіктегі табиғи шекарасы Қара Ертіс өзені мен Зайсан көлі, ал батыс бөлігі Сарыарқаданкөлі, ал батыс бөлігі Сарыарқадан Қалба жотасы арқылы

бөлінеді. Солтүстік-шығыста Шығыс Алтайдың Шапшалы жотасы Батыс Саянмен жалғасады. Алтай таулары 4 мемлекеттің шекараласқан территорияларында орналасқан:

Қазақстан (Кенді Алтай Қазақстан (Кенді Алтай — Шығыс Қазақстан облысы), Моңғолия

(Гобь Алтайы (Гобь Алтайы — Баян-Өлгей аймағы (Гобь Алтайы — Баян-Өлгей аймағы, Ховда аймағы, Алтай

аймағы, Увс аймағы аймағы, Увс аймағы) Ресей (Алтай өлкесі, Алтай Республикасы),

Қытай (Шыңжаң Уйғыр автономиялы округінің Қытай (Шыңжаң

Жер бедері мен геологиялық құрылымы

Кенді Алтай

*Оңтүстік Алтайдың
Солтүстік бетіндегі
үлбі 2300 метр.*

Иванов 2775м.

*Үбі 2100м. Тау
жоталарынан тұрады.*

Оңтүстік Алтай

*Солтүстігінде
бұқтырма өзенімен,
Оңтүстігінде Зайсан
Қара ертіс аралығында
жатыр. Ертіс аңғары
оны Батыс жағынан
Қалба жотасына бөліп
тұрады. Шығысында
Үкөк тау қыратымен
шектеседі.*

Қалба жотасы

*Ертіс өзенінің сол
жағында жатыр.
Оның ең биік нүктесі
Сарышоқы. Қалба
жотасы Батыс
жағында Шар аңғары
арқылы Сарыарқамен
шектеседі.*

Пайдалы қазбалар.

*Кенді Алтай: Қорғасын, мырыш,
қалайы, вольфрам.*

*Нарын мен Күршің жоталарында
алтын мен сирек металдар
кездеседі.*

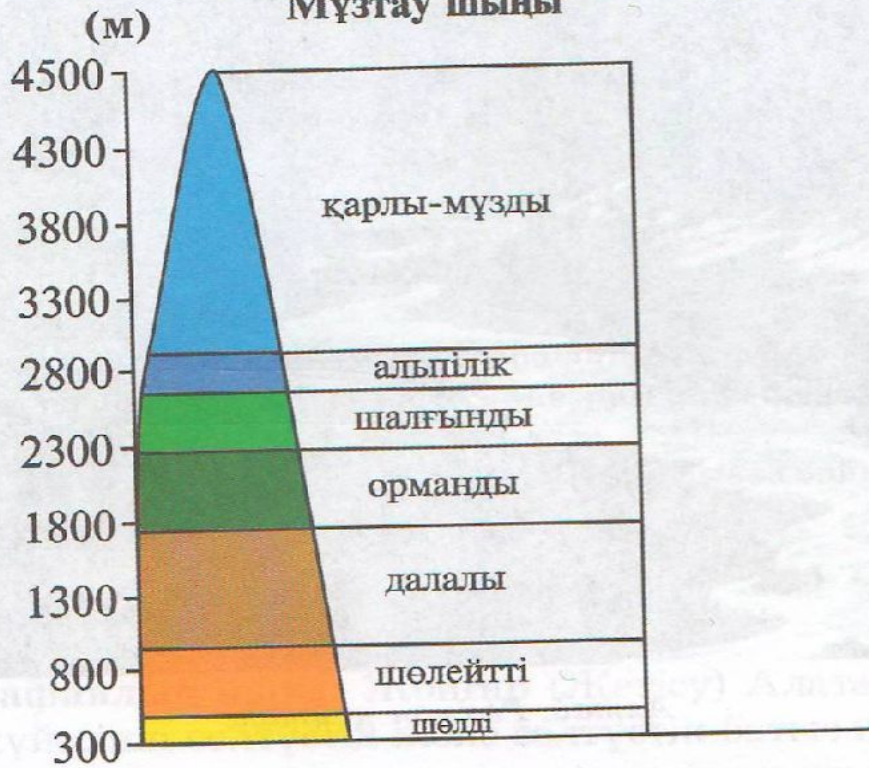
*Қалба тауында қалайы мен
вольфрам өндіріледі.*

Өзендері мен көлдері, мұздықтары.

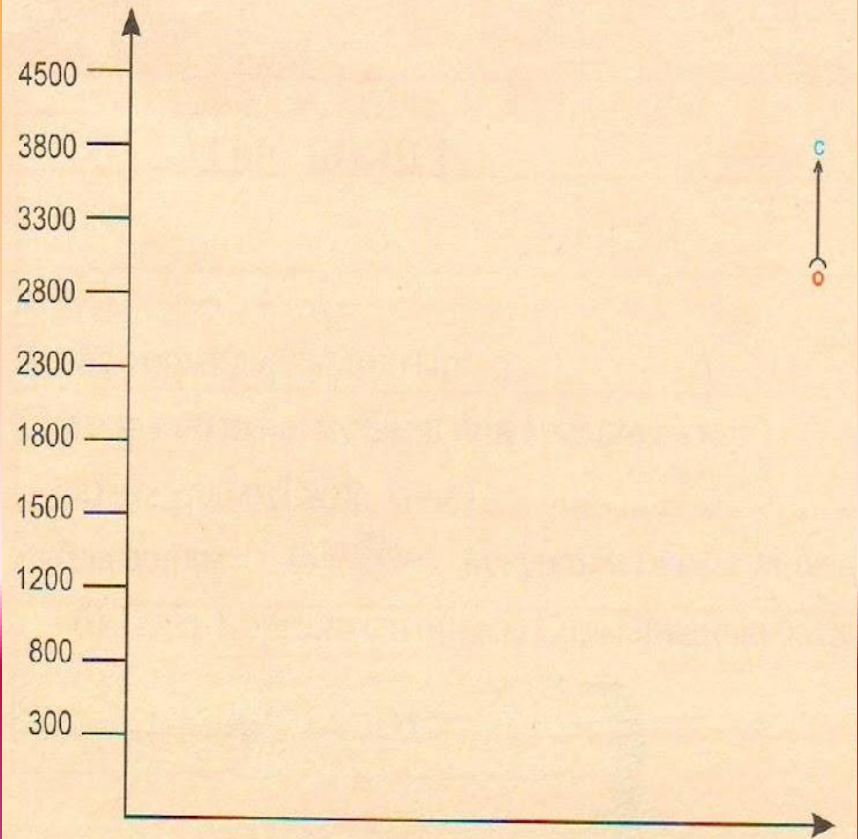
Алтай

Алтай Мұзтау шыңы

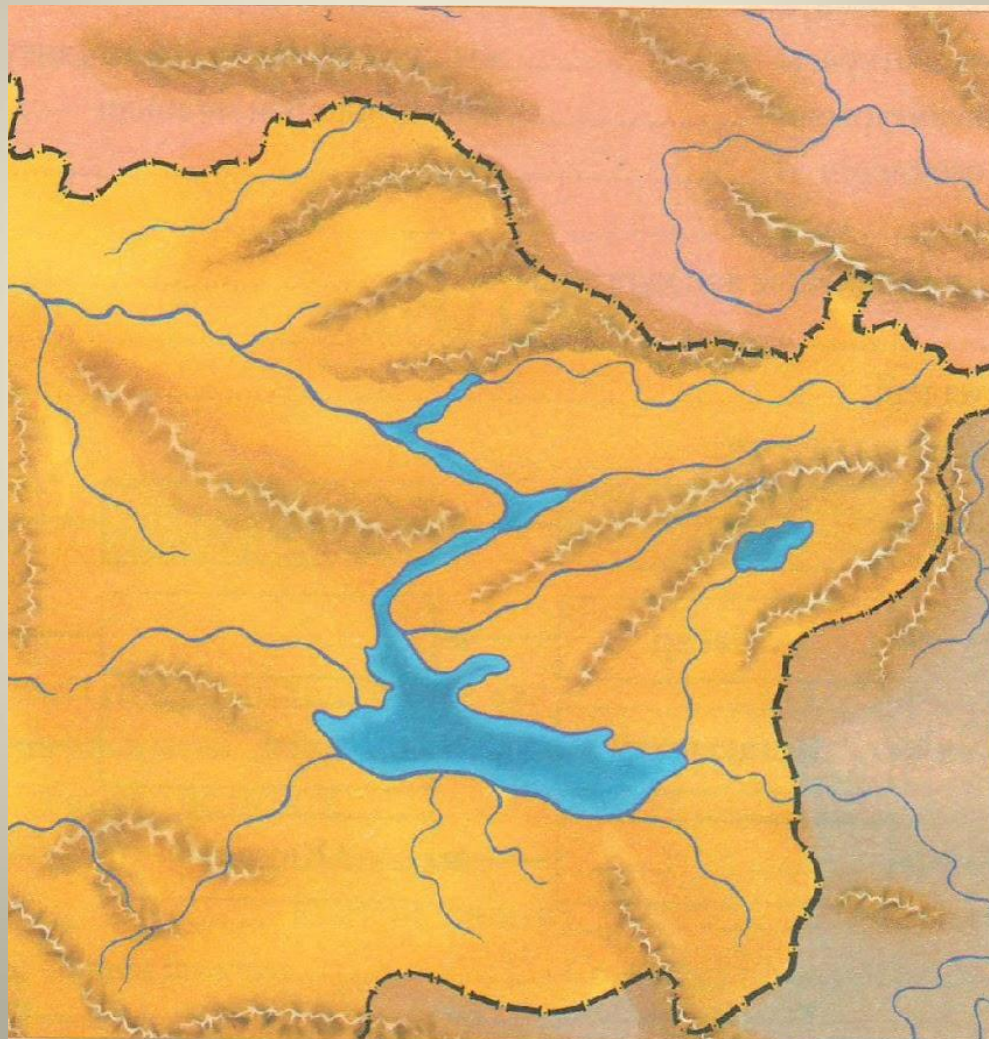

Алтай тауларындағы биіктік белдеу сызбасы

2. Алтайдың биіктік белдеу сызбанұсқасын сыз:

*Алтайдың орографиялық
сызбанұсқасын қалай түсінеміз?*

Сәйкестендір

Сұрақтар	Жауаптар
1. Мұзтау - Алтай тау жүйесінің Ресей жеріндегі ең биік нүктесі	2739м
2. Ұшар басында Үлкен, Берель, Меңсу, т.б мұздықтары бар бұлардан өзені бастау алады.	Оңтүстік Алтай
3. Бұқтырма өзенімен оңтүстігінде Зайсан, Қара Ертіс аралғында жатқан қай болігі.	Кенді Алтай, Оңтүстік Алтай, Қалба жотасы
4. Алтай 3 ауданға бөлінеді.	Қалба жотасы
5. Тарбағатай биіктігі.	4506
6. Ертіс өзенінің сол жағында жатқан жота.	Сарышоқы
7. Қалба жотасының ең биік нүктесі.	Қатынсу

Географиялық сынақхат

Алтай тауларының табиғатына оның алып
жатқан .....

орны үлкен әсер етеді. ....аласа тау
беткейлерінде ылғал аз түседі. Орман алқабтарында
..... өседі. ....

әдемі табиғаты мен сирек кездесетін
..... қорғау мақсатында

..... ұйымдастырылған.

..... Оңтүстік Алтайдың кішкене
тектоникалық ойпатында

..... жағасында теңіз деңгейінен
1750м. биіктікте орналасқан.

Рефлексия.

Шыңға шығу

Қорытынды.

Үй тапсырмасы.

***Жұмыс дәптердегі
географиялық есепті
жалғастыру.***

Бағалау.

Назарларыңыз

ға

РАХМЕТ!